

Sygn. akt II Ca 1104/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Boniecki

Sędziowie: SSO Teresa Strojnowska (spr.)

SSR del. Bartosz Pniewski

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 marca 2014 r. sprawy

z wniosku M. L.

z udziałem K. K. (1), G. K., L. J., Z. K., J. R., L. B., M. O., K. K. (2), M. K. (1)

o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jędrzejowie

z dnia 29 maja 2013 r. sygn. akt VI Ns 281/13

postanawia: oddalić apelację.

Sygn. akt II Ca 1104/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 maja 2013 r. sygn. akt VI Ns 281/13, Sąd Rejonowy w Jędrzejowie oddalił wniosek M. L. o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po J. K. (1) i J. K. (2).

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie sygn. akt I Ns 224/12 Sąd Rejonowy we Włoszczowie stwierdził nabycie spadku po małżonkach J. K. (1) i żonie J. K. (2) z d. Ś. Ś. M. L. była uczestnikiem tego postępowania, zawiadamiana o terminach rozpraw, brała udział w tym postępowaniu. Od zapadłego w nim postanowienia wywiodła apelację, która na skutek nieuzupełnienia przez nią braków formalnych, została odrzucona prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego we Włoszczowie z dnia 24 października 2012 roku.

Sąd Rejonowy uznał, że wniosek nie zasługuje na uwzględnienie w świetle art. 679 §1 k.p.c., wskazując, że żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku po J. K. (1) i żonie J. K. (2) z d. Ś. Ś., wnioskodawczynie mogłaby tylko na takiej podstawie, której nie mogła powołać w postępowaniu w sprawie I Ns 224/12. Z podnoszonych zaś przez wnioskodawczynię okoliczności nie wynika, by zgłoszone we wniosku dowody na okoliczność kwalifikacji M. K. (2) do dziedziczenia gospodarstwa rolnego nie mogły być powołane w tamtym postępowaniu. Domagając się zmiany postanowienia, na okoliczność kwalifikacji M. K. (2) do dziedziczenia gospodarstwa rolnego wnioskodawczynie, wносиła o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: M. O., K. K. (2) i J. S., podnosząc, że ich adresy zdołała ustalić dopiero po tym, jak zapadło postanowienie w dniu 28 sierpnia 2012 r. Tymczasem M. O. i K. K. (2) brali również udział w

postępowaniu w sprawie I Ns 224/12, natomiast J. S., jak wyjaśniła wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 29 maja 2013r., jest siostrą jej matki, a zatem wnioskodawczyni знаła jej adres zamieszkania. W ocenie Sądu Rejonowego nic nie stało na przeszkodzie zgłoszeniu przez wnioskodawczynię dowodu z zeznań tych świadków w poprzednim postępowaniu.

Apelację od tego postanowienia wniosła wnioskodawczyni zaskarżając je w całości i zarzuciła:

- naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie:

t.j. art.1059pkt 2 k.c. oraz art.1064 k.c. w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z 1990 r. w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstwa rolnego przez przyjęcie, że M. K. (2)nie posiada kwalifikacji do dziedziczenia udziału w gospodarstwie rolnym po J. K. (1), mimo że miał on przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, uprawiające do dziedziczenia z ustawy gospodarstwa rolnego, gdyż wykazano, że pracował w gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej przez okres przynajmniej roku.

-naruszenie prawa procesowego, w szczególności: art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. – przez dowolne uznanie, że M. K. (2) nie pracował w gospodarstwie rolnym oraz nie wykazanie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, dlaczego Sąd odmówił dania wiary apelującej w tym zakresie;

- art. 679 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

- art. 670 k.p.c. poprzez jego nie zastosowanie, gdyż sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą, a temu obowiązki Sąd I instancji uchybił.

W oparciu o powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zmianę postanowienia Sądu Rejonowego we Włoszczowie dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie I Ns 224/12, w części określającej, iż wchodzący w skład spadku po J. K. (1) i J. K. (2) udział w gospodarstwie rolnym dziedziczą z mocy ustawy dzieci spadkodawców, w tym M. K. (2), ponadto wniosła o zasądzenie od uczestnika M. K. (1) na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowego w Jędrzejowie do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Wbrew zarzutom skarżącej Sąd I instancji nie naruszył prawa procesowego w stopniu mającym wpływ na wynik sprawy, ustalił prawidłowy stan faktyczny, wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, a dokonując jego oceny nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów (art.,233 § 1 k.p.c), nie naruszył też prawa materialnego - trafnie oddalając wnioski.

Chybionym jest podnoszony przez skarżącą zarzut, iż Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie dokonał niewłaściwej interpretacji art. 679 k.p.c. Przepis ten przewiduje uprawnienie polegające na żądaniu zmiany postanowienia spadkowego, zarazem poważnie je ograniczając – w zakresie wymaganych podstaw żądania i terminu – w stosunku do osób uczestniczących w pierwszym postępowaniu. Ograniczenia dotyczące tego kręgu zainteresowanych polegają na wyłączeniu uprawnienia do zgłaszania, jako podstawy żądania zmiany postanowienia, twierdzeń i wniosków dowodowych, które mogły być, a nie zostały, zgłoszone w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Celem ograniczenia jest to, by uczestnik poprzedniego postępowania nie mógł się domagać zmiany postanowienia na podstawie, którą mógł poprzednio powołać. Jest ono podyktowane potrzebą ochrony stabilności stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem porządku dziedziczenia.

Z tego też względu oraz z uwagi na wyjątkowy charakter uregulowania zawartego w art. 679 k.p.c., przepis ten podlega wykładni ścisłej. Uprawnienie do żądania zmiany postanowienia – jak słusznie wskazał Sąd I instancji – zależy od ustawowo określonej przesłanki, co oznacza, że w pierwszej kolejności, powołana nowa podstawa żądania,

podlega badaniu pod kątem kryterium określonego w przepisie, czyli niemożności powołania jej w poprzednim postępowaniu. Strona wnosząca o zmianę postanowienia spadkowego powinna wykazać, że powołane przez nią fakty i dowody, które mają uzasadniać żądanie zmiany, pozostawały poza jej dostępem podczas poprzedniego postępowania, przy uwzględnieniu, że chodzi o obiektywną możliwość ich powołania. Dopiero po stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, i w takim tylko zakresie, może być przeprowadzany dowód, że udział w spadku jest inny niż stwierdzono. Przyjęcie odmiennego poglądu, uznającego, że w każdym wypadku sąd rozpoznający wniosek o zmianę postanowienia spadkowego ma obowiązek z urzędu badać ponownie, kto jest spadkobiercą, niweczyłoby sens ograniczeń przewidzianych w art. 679 § 1 zd. 2 k.p.c., a do ponownego prowadzenia dowodów w celu badania kręgu spadkobierców wystarczyłoby samo złożenie wniosku o zmianę postanowienia spadkowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2009 r., V CSK 118/09).

Sąd I instancji słusznie ocenił, że w przedmiotowej sprawie nie zaistniały dopuszczalne podstawy do merytorycznego badania wniosku. M. L. była uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po małżonkach K. i miała obiektywną możliwość powołać dowody na ewentualną okoliczność, że M. K. (2) posiadał kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa rolnego. Bezprzedmiotowe dla oceny w tym względzie są jej twierdzenia, że nie znała adresów świadków, z zeznań których domagała się przeprowadzenia dowodu w niniejszym postępowaniu. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy dwóch ze wskazanych przez wnioskodawczynię świadków: K. K. (2) i M. O., było uczestnikami postępowania w sprawie INs 224/12, z kolei J. S. była bliską krewną wnioskodawczynie (siostrą jej matki). Nie było zatem obiektywnych przeszkód do ustalenia adresów tych osób w trakcie tamtego postępowania. Wskazać należy, że na stronie postępowania spoczywa powinność troszczenia się należycie o swe interesy, jako że ponosi ona konsekwencje swojej lekkomyślności lub niedbalstwa. Postępowanie o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku nie może być wykorzystywane jako środek do usunięcia skutków braku aktywności uczestnika postępowania, czy wręcz jego błędów. Zauważenia też wymaga, że dowód z zeznań świadków wskazanych w niniejszym wniosku, został powołany przez wnioskodawczynię już w apelacji od postanowienia Sądu z dnia 28 sierpnia 2012 r., a zatem już tylko z tego względu nie może być postrzegany jako nowa podstawa, której uczestniczka nie mogła powołać w poprzednim postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na mocy art.385 k.p.c w zw. z art.13§2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Teresa Strojnowska SSO Marek Boniecki SSR (del.) Bartosz Pniewski